

Julkilausuma 10.11.2010

Antibioottien tehon säilyttäminen vaatii rohkeita päätöksiä ja kansainvälistä yhteistyötä

Elintarviketurvallisuusvirasto Evirassa 9.11.2010 kokoontuneet asiantuntijat ovat laatineet julkilausuman kiinnittääkseen huomiota siihen, ettei antibioottien tehon säilyminen ole itsestäänselvyys. Suomessa on mahdollista vaikuttaa antibioottien tehon säilymiseen, kun tilanne on vielä hyvä. Lääkkeiden tehon säilyttäminen vaatii kaikkien tahojen yhteisiä toimenpiteitä. Tavoitteena on ihmisen ja eläinten terveyden turvaaminen.

Eläimistä eristettyjen bakteerien herkkyys antibiooteille on Suomessa pääosin edelleen hyvä. Osa eläimille tautia aiheuttavista bakteereista on kuitenkin Suomessa resistenttejä useille antibiooteille. Seuraeläimillä on todettu lähes kaikille käytössä oleville lääkkeille resistenttejä bakteereita.

Antibioottien käytön on oltava vastuullista. Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tulee olla turvallisia eikä ihmisten terveys saa vaarantua. Kuluttajille on jaettava tietoa Suomen elintarviketuotannon tavoitteista, joita ovat ihmisten ja eläinten vähäinen tautiriski, hyvät tuotanto-olosuhteet, eläinten hyvinvointi ja eettisesti hyväksyttävä eläintuotanto.

Merkittävänä kysymyksenä on myös noussut esiin, mikä merkitys ihmisten terveydelle on elintarvikkeilla, jotka tulevat maista, joissa esiintyvien taudinaiheuttajien resistenssitilanne on huono tai jopa tuntematon.

1. Antibioottiresistenssi ja bakteerit eivät kunnioita rajoja. Toimepiteet ainoastaan Suomessa eivät riitä, vaan on vaikutettava kansainväliseen päätöksentekoon. Kansainvälisessä toiminnassa Suomen asiantuntijat toimivat edelleen aktiivisesti kaikilla alueilla antibioottien tehon säilyttämiseksi.

- Asiantuntijat vaikuttavat aktiivisesti EU:n, Codex Alimentariuksen ja OIE:n (maailman eläintautijärjestön) toiminnassa.
- Lääkkeiden myyntilupamenettelyssä tuodaan voimakkaasti esiin mikrobilääkkeiden hallitun käytön periaatetta
- Suomi on edelläkävijä lääketieteen ja eläinlääketieteen antibioottikäytön saumattomassa yhteistyössä. Seurantatuloksia ja johtopäätöksiä tulee julkaista yhdessä.
- Jos käyttösuositukset eivät riitä resistenssitilanteen hallintaan, on oltava tahtoa antibioottien käytön ohjaamiseen ja rajoittamiseen

2. Hyvä eläintautitilanne tulee säilyttää, mikä on hallitun antibioottikäytön sekä eläinten hyvinvoinnin perusta. Resistenssitekijöiden leviämistä on rajoitettava tehokkaasti.

- Tuotantorakenne on pidettävä sellaisena, että tautiriskit hallitaan ja suomalainen elintarviketuotanto säilyttää kilpailukykinsä.
- Eläinten pito ja kasvatus on oltava eettisesti hyväksyttävää. Terveystuonon on toimittava hyvin kaikilla tuotantotiloilla.
- Hyvä bioturvallisuus ja hyvät tuotanto-olosuhteet tiloilla on varmistettava.
- Eläimiä on lääkittävä hyvää eläinlääkintätapaa noudattaen. On varmistettava, että eläinlääkäri ohjeistaa eläimen omistajaa tai tuottajaa riittävästi lääkkeen oikeasta käytöstä silloin, kun omistaja antaa lääkityksen.
- Seuraeläimien lääkinnässä on varmistettava, että hoitoon on tulevaisuudessakin tehokkaita lääkkeitä.
- Antibioottien käyttösuosituksia on päivitettävä säännöllisesti
- Eläinten jalostus on toteutettava siten, ettei lisätä sairauksia.
- Eläintautien valvonta ja eläinten tuontiin liittyvät tautiriskit on hallittava. Lemmikkieläimet ovat erittäin läheisessä kontaktissa ihmisiin. Lemmikkieläinten salakuljetukseen (katukoirat ja -kissat) on puuttava ja tietoutta tuontiriskeistä on lisättävä.

3. Lääkehoidon on perustuttava luotettavaan taudinmääritykseen, taudinaiheuttajan tunnistamiseen

ja sen herkkyuden määrittämiseen

- Mikrobiologinen diagnoosi on tehtävä, kun lääkitään eläimiä toistuvasti tai luovutetaan lääkitykseen lääkerehua. Erityisesti suurille eläinmäärille (ml. kalat ja turkiseläimet) lääkintäpäätöksiä tehtäessä on aina pyrittävä mikrobiologiseen diagnoosiin ja tarvittaessa herkkyysmäärittämiseen.
- Myös lemmikkieläinten ja hevosten infektiodiagnostiikkaa on kehitettävä ja lääkityspäätösten tulee pääasiassa perustua taudinaiheuttajien ja niiden antibioottilherkkyyden määrittämiseen.
- Eläinlääkäriasemien on varauduttava infektioiden ennaltaehkäisyyn ja moniresistenttien bakteerien torjuntaan.

4. Antibioottien käytön ja resistenssin seuranta kehitetään

- Suomessa on seurattu antibioottien kokonaiskulutusta vuosien ajan. Tämän lisäksi tarvitaan keinoja ja resursseja kaikkien eläinlajien käyttöaihekohtaiseen seurantaan.
- Nautojen ja sikojen terveydenhuollon seurantajärjestelmissä (Naseva ja Sikava) on osana lääkekäytön seuranta. Järjestelmistä saadaan eläinlaji- ja indikaatiokohtaista tietoa, jota on julkaistava, kun tietoa kertyy.
- Tuontieläinten ja tuontielintarvikkeiden mukana tuleva mikrobi- ja resistenssiuormaa on seurattava ja tulokset on julkaistava osana resistenssiseurantaan.
- Pelkkä taudinaiheuttajien resistenssin seuranta ei riitä, vaan tietoa on hyödynnettävä tehokkaasti.
- Lemmikkieläinten ja hevosten antibiootinkäytön ja eristettyjen taudinaiheuttajien resistenssin kohdistettu systemaattinen seuranta on aloitettava.

5. Antibioottien käytöstä ja resistenssitilanteesta tiedotetaan aktiivisesti.

- Resistenssi- ja antibiootinkulutustietoja on hyödynnettävä koulutuksessa ja tiedotuksessa.
- Koulutusta ja tiedotusta eläinlääkäreille ja eläinten omistajille on lisättävä antibioottien käytöstä, käyttöön liittyvistä riskeistä, käyttösuosituksista ja niiden noudattamisen tärkeydestä.
- Uusinta tieteellistä tietoa on arvioitava jatkuvasti ja hyödynnettävä mm. päivitetäessä hoitosuosituksia.
- Päättäjille ja kuluttajille on tuotettava enemmän tietoa hallitun antibioottien käytön vaikutuksista elintarviketuotantoon.

6. Tutkimusresursseja on lisättävä.

- Suomessa on saatava lisää resursseja korkeatasoiseen, poikkitieteelliseen eläinten infektioitauteja koskevaan tutkimukseen. Tutkimuksen tulee kattaa resistenssin esiintyminen ja leviämisreitit eläinkontaktien, elintarvikkeiden ja ympäristön kautta.
- Eläinten terveydenhuolto-ohjelmien vaikutuksista tuotannon kannattavuuteen ja lääkkeiden käyttöön tarvitaan taloudellista tutkimusta